ذره‌بین

پایان کار دفتر سیا در امور ایران

روزنامه آمریکایی نیویورک تایمز از پایان کار دفتر سیا در امور ایران و به دنبال آن بازنشستگی رئیس آن، مایکل دی آندریا ملقب به شاهزاده تاریکی خبر داد. شاهزاده تاریکی که نام او ازسوی آمریکا مایکل دی آندریا عنوان شده است، سال ۲۰۱۷ (۱۳۹۷) از سوی دولت پیشین آمریکا به ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ برای ریاست مرکز رسیدگی به امور ایران متعلق به سازمان جاسوسی آمریکا (سیا/CIA) انتخاب شد. انتخاب او در آن زمان بیانگر مواضع سختگیرانه دولت ترامپ در قبال ایران بود، زیرا مایکل دی آندریا در داخل این مرکز تلاش کرد رویکرد آمریکا درقبال ایران را هرچه بیشتر شدیدالحن و تندخوتر کند. او پیشتر سابقه‌ای طولانی در هدایت عملیات‌های مختلف برای مقابله با گروه القاعده و دیگر اهداف تروریستی را داشت. ازجمله مأموریت‌های او می‌توان ترور شهید عماد مغنیه از فرماندهان نظامی شناخته‌شده جنبش مقاومت حزب‌ا... و همچنین ترور اسامه بن‌لادن سرکرده گروه تروریستی القاعده را نام برد. مایکل دی آندریا که به آیت‌ا... مایک نیز معروف است در زمان حضورش در این دفتر کاملا مخفیانه کار می‌کرد و حتی زمانی که نقش‌های مهمی در هدایت نیروها را برعهده داشت نیز در خفا به سر می‌برد. سازمان جاسوسی آمریکا نیز به طور کلی از نقش، هویت و فعالیت‌های او صحبتی نمی‌کند. البته این نهاد آمریکایی همواره او را به عنوان افسری یاد می‌کند که بیشترین نقش را در تضعیف القاعده داشته است. همچنین به این دلیل که سازمان سیا تاکنون هیچ جزئیاتی از هویت، شخصیت و نقش مایکل دی‌آندریا در این سازمان منتشر نکرده است، آنچه که تاکنون درمورد او در رسانه‌ها منتشر شده، تنها از زبان افرادی است که به شرط افشا نشدن نامشان جزئیاتی را از زندگی شخصی و کاری او در اختیار قرار داده‌اند. حتی نام او نیز اگر واقعی باشد، تا پیش از انتصابش به عنوان رئیس مرکز رسیدگی به امور ایران، برای رسانه‌های آمریکایی ناشناخته بود.

برخورد زیردریایی اتمی آمریکا با شیء نامعلوم

ناوگان اقیانوس آرام ارتش آمریکا در بیانیه‌ای اعلام کرد که یکی از زیردریایی‌های سریع و اتمی این کشور هنگام حرکت در آب‌های بین‌المللی در منطقه اقیانوس هند - آرام، به یک شیء نامعلوم برخورد کرد. ارتش آمریکا با بیان این‌که این حادثه منجر به زخمی شدن ۱۱ ملوان شد، توضیح داد زیردریایی «یو.اس.اس کنتیکت» در وضعیت پایداری باقی ماند و مولد اتمی آن آسیب ندیده است. / اسپوتنیک

اقدام هشدارآمیز لهستان برای اتحادیه اروپا

دادگاه قانون اساسی لهستان طی حکمی اعلام کرد در صورتی که قوانین وضع شده توسط اتحادیه اروپا با قوانین داخلی لهستان تناقض داشته باشند، قوانین لهستان اولویت خواهند داشت. در پی اعلام این حکم، دولت فرانسه در واکنشی تند، لهستان را به خیانت به اتحادیه اروپا متهم کرد اما نخست‌وزیر لهستان تصریح کرد ورشو قصد خروج از این اتحادیه را ندارد. او در ادامه گفت: ما مهمانی ناخوانده در اتحادیه اروپا نیستیم و از این رو موافق نیستیم که ما را کشوری درجه دو تلقی کنند». / فارس

انفجار مهیب در مراسم نمازجمعه در مسجد شیعیان افغانستان در ولایت قندوز
۳۰۰ شهید و زخمی بر جای گذاشت

خون بازی مهره‌های آمریکا در قندوز

سعید سبحانی

بین‌الملل

انفجاری شدید در مراسم نمازجمعه در مسجد جامع شیعیان در ولایت قندوز افغانستان به شهادت و زخمی شدن حدود ۳۰۰ نفر از نمازگزاران افغان منجر شد.

این فاجعه در حالی رخ داده است که منابع امنیتی در منطقه، از قبل نسبت به تحرکات عناصر تروریستی تکفیری وابسته به غرب و رژیم صهیونیستی در افغانستان هشدار داده بودند.

در ساعات ابتدایی پس از حادثه اخبار مختلفی درباره آمار شهدا و مجروحان این حادثه منتشر شد و شاهدان عینی در محل از شمار بالای شهدا و زخمی‌شدگان خبر دادند. مشاهدات اولیه از همان ابتدا بیانگر عمق فاجعه در مسجد شیعیان قندوز بود. شیعیانی که در نخستین روز ماه ربیع‌الاول در صف نماز جمعه گردهم آمده بودند تا ایام مبارک این ماه را گرامی بدارند. براساس آخرین آمار اعلام شده از سوی منابع موثق، ۱۰۰ نفر در این فاجعه شهید و نزدیک به ۲۰۰ نفر زخمی شده‌اند. با توجه به جراحت سنگین برخی نمازگزاران، احتمال افزایش تعداد شهدا وجود دارد. ویدئوهایی هم که کاربران از این انفجار در شبکه‌های اجتماعی دست به دست می‌کنند، حکایت از مصیبت سخت و جانکاهی دارد که شیعیان قندوز با آن دست به گریبان هستند.

چگونگی وقوع فاجعه

انفجار در مسجد سیدآباد در منطقه خان‌آباد ولایت قندوز، زمانی به وقوع پیوست که گفته می‌شود عامل انتحاری، کمربند مملو از مواد منفجره خود را میان نمازگزاران شیعه منفجر کرد. این نخستین انفجار در قندوز پس از تسلط طالبان بر افغانستان است. ذبیح‌ا... مجاهد، سخنگوی طالبان درباره جزئیات این حادثه در پیامی در صفحه توییتر خود نوشت: در منطقه خان‌آباد مرکز ولایت قندوز در مسجد هموطنان اهل تشیع انفجاری رخ داده که بر اثر آن تعدادی از هموطنان ما شهید و زخمی شدند. واحد ویژه طالبان در منطقه حضور داشته و بررسی در این رابطه آغاز شده است. هرچند تا زمان تنظیم این گزارش، هیچ گروهی مسوولیت این حادثه را به‌عهده نگرفته بود اما تحرکات داعش با روی کار آمدن طالبان در افغانستان افزایش یافته است. طی هفته‌های اخیر چند انفجار در کابل و ولایت‌ها رخ داده است که مسوولیت برخی از این حملات را گروه تروریستی داعش به‌عهده گرفته است. طالبان بارها گفته داعش تهدید جدی برای افغانستان نیست و جنگ علیه این گروه آغاز شده است. با این حال انفجار خونین قندوز نشان داد داعش دامنه حملات خود را از کابل، به دیگر مناطق افغانستان گسترش داده است. تا قبل از تسلط طالبان بر افغانستان نیز داعش برخی حملات انتحاری را علیه شیعیان در غرب کابل صورت داده بود که یکی از سهمگین‌ترین و دردناک‌ترین آنها، انفجار در دبیرستان دخترانه سیدالشهدا در منطقه شیعه‌نشین پایتخت افغانستان بود.

افزایش شمار حملات انتحاری در افغانستان

هفته گذشته نیز انفجاری در نزدیک مسجد عیدگاه در کابل رخ داد که در نتیجه آن دست‌کم هشت نفر شهید و ۲۰ نفر دیگر زخمی شدند. در بیشتر از دو ماهی که گروه طالبان قدرت را در کابل به دست گرفته‌اند، این چندمین حمله خونین انتحاری است که در این کشور رخ می‌دهد. نخستین انفجار در هفته دوم تسلط طالبان بر افغانستان، در نزدیک فرودگاه کابل زمانی به وقوع پیوست که هزاران نفر تلاش داشتند وارد این فرودگاه شوند. در آن زمان عملیات تخلیه شهروندان خارجی و همکاران افغان‌شان جریان داشت و بسیاری تلاش داشتند طی همان روند از افغانستان فرار کنند. در آن حمله انتحاری که مسؤولیت آن را شاخه خراسان داعش به عهده گرفت، حدود ۲۰۰ نفر از جمله کودکان و زنان جان خود را از دست دادند.

زمان تسویه حساب با داعش فرارسیده است

مسجد شیعیان در ولایت قندور در شمال افغانستان به قربانگاه نمازگزارانی تبدیل شد که تنها جرم آنها پیروی از تعالیم اسلام شیعی و سرسپردگی به ولایت اهل‌بیت علیهم‌السلام بود. به نظر می‌رسد دست انتقام ناتو پس از ۲۰ سال شکست و تباهی در افغانستان، از آستین تروریست‌های داعش بیرون آمده است. همان تروریست‌هایی که مدت‌هاست با نظارت دستگاه‌های امنیتی واشنگتن، تل‌آویو و رژیم‌سعودی در ولایت‌های مختلف این کشور محروم و بحران‌زده مستقر شده‌اند. وقوع فاجعه اخیر در مسجد شیعیان قندوز نشان داد داعش نبرد نیابتی خود (از سوی آمریکا و ناتو) را با هدف ناامن کردن دائمی افغانستان و ایجاد بحران‌های مستمر در آن آغاز کرده‌است. از همان زمان عقب‌نشینی آمریکا و متحدانش از افغانستان قابل پیش‌بینی بود که دستگاه‌های امنیتی، نظامی و جاسوسی دشمنان جهان اسلام، روی تحرکات داعش در این کشور حسابی ویژه باز کرده‌اند. کشتار وحشیانه شیعیان در قندوز قسمتی از این بازی خونین و وقیحانه محسوب می‌شود. بدون شک در این معادله، دیگر بهانه‌ای برای سهل‌انگاری در خصوص حضور داعش در افغانستان وجود ندارد. اکنون زمان تسویه‌حساب با تروریسم تکفیری فرارسیده و باید قبل از گسترش فعالیت‌ها و عملیات‌های سازماندهی شده داعش، مانع سربرآوردن مهره‌های غرب در این کشور و شبه‌قاره هند شد.

آمریکا ساماندهی تروریسم تکفیری را تبدیل به یک استراتژی کرده‌است

دکتر هادی آجیلی، عضوهیات علمی دانشکده روابط بین‌الملل دانشگاه علامه طباطبایی(ره) در خصوص فاجعه اخیر در قندوز به جام‌جم می‌گوید: «باید این حقیقت را مدنظر قرارداد که آمریکا و متحدان فرامنطقه‌ای و منطقه‌ای آن، حمایت پنهان از تروریسم تکفیری و تلاش برای احیای آن را تبدیل به یک استراتژی کرده‌اند. این استراتژی، در قاموس سیاست خارجی و امنیتی واشنگتن به گونه‌ای نهادینه شده است که سران هر دو حزب دموکرات و جمهوریخواه خود را نسبت به آن پایبند می‌دانند. تحلیلگر ارشد حوزه روابط بین‌الملل افزود: «نباید نسبت به تحرکات داعش در افغانستان و منطقه به مثابه یک جنگ نامنظم و بدون هدف و پشتوانه نگریست. اقدامات تروریستی داعش در دل منظومه‌ای استراتژیک تعریف می‌شود که در حوزه پنهان سیاست خارجی آمریکا، ابعاد و زوایای آن ترسیم شده‌است.

رسانه

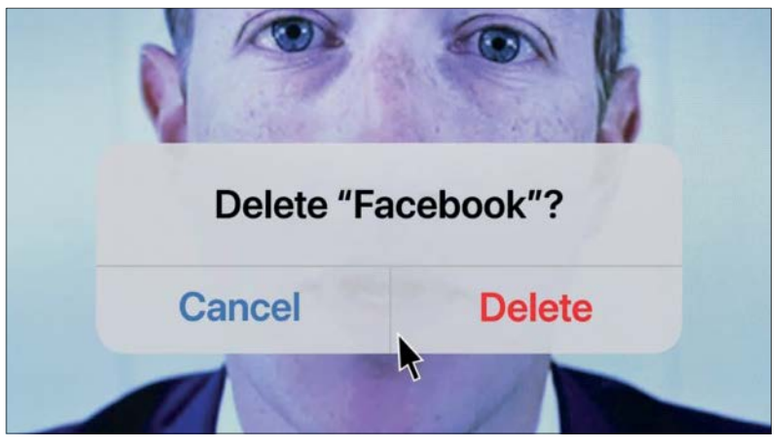

نگاهی به ابعاد قطعی چند ساعته فیسبوک و زیرمجموعه‌هایش که به‌تازگی رخ داد

شش ساعت غیبت دردسرساز

نوشین مجلسی

رسانه

اخیرا دسترسی جهانی به چند پیام‌رسان و شبکه اجتماعی مشهور و باگستره وسیعی از کاربران، برای چند ساعتی با مشکل مواجه شد و این قطعی، تبعات بسیاری به همراه داشت. واتس‌اپ، اینستاگرام و فیسبوک مهم‌ترین شبکه‌های اجتماعی مجازی و پیام‌رسان درگیر این رخداد بودند که همگی زیر چتر فیسبوک به‌عنوان شرکت مادر هستند و اختلال جهانی آنها ضمن ضرر زیادی که به صاحب‌شان مارک زاکربرگ زد، مشکلاتی را هم برای کاربران‌شان در سراسر دنیا ایجاد کرد و همچنین دستمایه طنزپردازی عده‌ای قرار گرفت. در اینجا نگاهی به ابعاد این اتفاق انداخته‌ایم.

طنازی‌های مجازی + اقبال رقبا

زیان‌دیدن فیسبوک و از دور خارج شدن آن برای چند ساعت، به نفع دیگران شد اما با بازگشت این شبکه و پیام‌رسان اجتماعی و دیگر سرویس‌های زیرنظر آن به دلیل سرمایه اجتماعی عظیمی که کنار درآمدزایی کلان تاکنون برای خود دست و پا کردند، این سود چندان پایدار به نظر نمی‌رسد. همچنین طبق معمول که یک سر از این دست پیشامدها، بذله‌گویی و شوخی با آن است. کاربران در شب تلخ فیسبوک و تابعه‌های آن (حدود هشت سال پیش شرکت فناوری اطلاعات فیسبوک، واتس‌اپ را خریداری کرد و قبل از آن در سال ۲۰۱۲ نیز اینستاگرام را خریده بود) هم بیکار ننشستند و با انتشار پیام‌های تصویری و متنی در دیگر پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی مثل تلگرام و توییتر ضمن شوخی با اوضاع دشوار این سرویس‌ها، با طعنه‌هایی از شادی و انتقامگیری دیگر پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی خارجی و داخلی در نبود رقیبان‌شان گفتند. همچنین گفته می‌شود استقبال از برخی پیام‌رسان‌های داخلی هم با بروز این اتفاق جان گرفت. برای مثال:

توییتر: هشتگ facebookdown با سرعت ترند شد. تعدادی از کاربران از ناراحتی‌شان برای قطع شدن ناگهانی این سرویس‌ها توییت زدند و بعضی این موضوع را دستمایه طنز قرار دادند. چهره‌ها هم در این فضا واکنش‌هایی داشتند که ادوارد اسنودن یکی از آنها بود و نوشت: «فیسبوک و اینستاگرام به‌طرز اسرارآمیزی آفلاین شده‌اند و در این روز درخشان، جهان به مکان سالم‌تری تبدیل شده‌است.»

تلگرام: بعد از این قطعی، بیش از همه مراجعه کاربران به توییتر و تلگرام افزایش پیدا کرد و در پی این هجوم، برخی از دشواری دسترسی به این سرویس‌ها هم ابراز نارضایتی کردند. حساب رسمی تلگرام در توییتر در پاسخ به کاربرانی که از کندی این شبکه انتقاد داشتند، این مشکل را به‌دلیل افزایش مراجعه کاربران جدید دانست. ساعاتی پس از قطع شدن واتس‌اپ، فیسبوک و اینستاگرام، امکان کامنت گذاشتن در کانال‌های تلگرامی با دشواری همراه بود. خبر اختلال در عملکرد آمازون، جست‌وجوگر گوگل و... هم از سوی برخی کاربران اعلام شد اما منبع رسمی آن را تایید نکرد.

وایبر: وایبر که جزو باسابقه‌های این عرصه است و زمانی یکی از محبوب‌ترین کانال‌های ارتباطی به شمار می‌رفت از فرصت استفاده کرد و از کاربران خواست با پیوستن یا فعال شدن دوباره در این پیام‌رسان، با دوستان خود در ارتباط باشند.

سیگنال: حساب این پیام‌رسان هم در توییتر اعلام کرد میلیون‌ها کاربر جدید، روز دوشنبه به این سرویس پیام‌رسان پیوستند.

جک دورسی، مدیرعامل توییتر هم مثل اسنودن از چهره‌های سخنگو در حین این رخداد بود که در توییتی از سیگنال به‌عنوان جایگزین واتس‌اپ حمایت کرد.

کلاب‌هاوس: سخنگوی این شبکه اجتماعی صوتی اظهار داشت در بسیاری از اتاق‌های گفت‌وگو، این قطعی موضوع بحث قرار گرفته است.

حرف و حدیث‌ها

احتمالا شما هم جزو کسانی هستید که ۴ اکتبر ۲۰۲۱، یعنی همین چند روز پیش دسترسی‌تان به فیسبوک، واتس‌اپ و اینستاگرام قطع شد و کم‌کم متوجه شدید این اختلال محدود به گوشی همراه، کامپیوتر شخصی، اینترنت، منطقه، شهر یا کشور نیست و جهان با آن روبه‌رو شده‌است. جهانی که دیگر تصورش بدون شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌ها، آن هم از نوع این موارد همه‌گیر دشوار به نظر می‌رسد. با بروز این اختلال بازار شایعات داغ شد. مثلا در خبری آمد یک هکر ۱۳ ساله چینی این آش را برای شرکت فیسبوک پخته است! البته پس از نشر این خبر از سوی چند رسانه، نیویورک‌تایمز از قول مدیران فیسبوک احتمال حمله سایبری را رد کرد. در نهایت همه‌گیری اختلال از سوی این شرکت تایید شد و مثلا حساب کاربری واتس‌اپ در پیامی در فضای مجازی نوشت: «ما می‌دانیم که برخی افراد در حال حاضر با واتس‌اپ مشکل دارند. در تلاش هستیم تا همه چیز به حالت عادی برگردد و در اسرع وقت با به‌روزرسانی مشکل را برطرف می‌کنیم. از صبوری شما متشکریم!»

دلیل و تاثیر

به گفته بسیاری از رسانه‌ها ازجمله ایندیپندنت و یواس‌ای تودی دلیل قطعی کامل تمام سرویس‌های فیسبوک شامل فیسبوک، اینستاگرام و واتس‌اپ برای بیش از شش ساعت در تاریخ ۴ اکتبر ۲۰۲۱، ارسال تنظیمات اشتباه به سوئیچ‌ها و روترهای زیرساختی سرورها بود.

از آنجا که برنامه‌های واتس‌اپ، اینستاگرام و فیسبوک، متعلق به شرکت فیسبوک هستند، از زیرساخت‌های مشترکی هم بهره می‌برند. بیان می‌شود طی این اتفاق بیش از دو میلیارد و ۷۰۰ میلیون کاربر در جهان از دسترسی به این سرویس‌ها بازماندند. جالب این است که اظهار می‌شود همین غیبت چند ساعته، حسابی برای فیسبوک آب خورده است و در پی آن سهم فیسبوک حدود ۵درصد سقوط کرد. در ساعت‌های میانی این قطعی، چند منبع از جمله نت‌بلاکس و خبرگزاری بولومبرگ هم زیان واردشده به اقتصاد جهانی را در همین مدت، صدها میلیون دلار اعلام کردند. همچنین بی‌بی‌سی در گزارشی اعلام کرد درآمد حاصل از تبلیغات این سرویس‌ها هم رقم چشمگیری کاهش داشته است. البته بسیاری از این ارقام و آمارها تخمینی خوانده شد. همچنین گفته می‌شود زاکربرگ، مدیرعامل فیسبوک هم با این اتفاق، زیانی حدودا هفت میلیاردی و سقوط به جایگاه پایین‌تری در جدول ثروتمندان جهان را تجربه کرد. مرتفع ساختن این مشکل ضمن بهای هنگفت، زمان زیادی هم از کارمندان فیسبوک گرفت و باعث شد مدیر فناوری این شرکت به صورت عمومی عذرخواهی کند.

این در حالی است که پیش و پس از این اتفاق انتقاد از شیوه عملکرد این سرویس‌ها اوج گرفت و عده‌ای ضمن تاختن به فیسبوک از تمرکز بیش از حد آن بر درآمدزایی، سودآوری و درگیر شدن در بازی‌های سیاسی در مقایسه با توجه به امنیت کاربران گفتند. یکی از منتقدان، از مدیران سابق این شرکت است که می‌گوید الگوریتم‌های حاکم بر این سرویس‌ها باعث تفرقه‌افکنی در جوامع می‌شود و آسیب‌هایی را برای کودکان و... به دنبال دارد. همزمانی تقریبی مطرح شدن دوباره نقدها و این قطعی، شائبه مشکوک بودن آن را برای برخی ایجاد کرد. به هر حال بحث و نظر درباره چرایی، ابعاد و تاثیرات این رخداد و حاشیه‌های آن از زمان بروزش تاکنون ادامه دارد و به نظر می‌رسد قصه‌ای دنباله‌دار است که همچنان سوژه دست رسانه‌ها و پژوهشگران حوزه شبکه‌های اجتماعی می‌دهد و جدا کردن شایعه‌ها از واقعیت، زمان و تحقیقات گسترده و عمیق‌تری را طلب می‌کند.